

Coalitie programma

Ronduit Open
& Samen Verder

**VASTHOUDEN WAT WERKT,
VERBETEREN WAT NODIG IS**

Coalitie programma

Ronduit Open
& Samen Verder

**VASTHOUDEN WAT WERKT,
VERBETEREN WAT NODIG IS**

Inhoud

Voorwoord	3
1. Wonen	5
2. Aantrekkelijke leefomgeving	6
3. Verbindingen	7
3.1. Verbinding – accommodaties	7
3.2. Verbinding – scholen en jeugd	8
3.3. Verbinding – ouderen en ontmoeting	8
4. Duurzaamheid en energie	9
5. Economie en ondernemen	10
6. Verkeer(verkeersveiligheid) en Vervoer	11
7. Recreatie en toerisme	12
8. Sociaal domein	13
9. Buitengebied en landbouw	16
9.1. Inleiding	16
9.2. Balans tussen landbouw en natuur	16
9.3. Toekomstbestendige landbouw	17
9.4. Ruimte voor ontwikkeling en kwaliteit	17
10. Dienstverlening	18
10.1. Inleiding	18
10.2. Menselijke maat en duidelijke communicatie	18
10.3. Snelle en betrouwbare afhandeling	19
10.4. Organisatiebreed verbeteren	19
10.5. Actieve en toegankelijke gemeente	19
11. Financiën	20
11.1. Inleiding	20
11.2. Lastenontwikkeling en OZB	20
11.3. Grip op kosten en organisatie	21
11.4. Afval: realisme en betaalbaarheid	21
11.5. Transparantie en vertrouwen	21

Voorwoord

Na de verkiezingen van 18 maart hebben de inwoners van Leudal een duidelijk signaal afgegeven. Het moet anders: het kan beter. Met de vorming van deze coalitie tussen Ronduit Open en Samen Verder behouden we wat goed gaat en gaan we het anders doen waar nodig.

Wij zijn twee lokale, onafhankelijke partijen met een sterke binding met onze dorpen. Verschillend in accenten, maar eensgezind in onze inzet: een leefbaar, krachtig en toekomstbestendig Leudal. Een gemeente waar het prettig wonen, werken en samenleven is — voor jong en oud.

De komende jaren staan we voor stevige opgaven. Denk aan woningbouw, de energietransitie, zorg en het behoud van voorzieningen. Tegelijkertijd willen we dichtbij onze inwoners blijven. Dat betekent: luisteren, duidelijk zijn en doen wat we zeggen, vanuit de menselijke maat. Binnen het Sociaal domein gaan we nog meer inzetten op preventie.

Wij kiezen voor een bestuursstijl die open, benaderbaar en betrouwbaar is. Een gemeente die naast haar inwoners en ondernemers staat. Waar ruimte is voor initiatief, waar samenwerking centraal staat en waar we samen verantwoordelijkheid nemen voor de toekomst van onze gemeenschap.

We bouwen voort op wat goed gaat en durven bij te sturen waar dat nodig is. Met realisme, maar ook met ambitie. Niet alles kan tegelijk. We maken duidelijke keuzes en zetten stappen vooruit.

Dit coalitieakkoord is geen eindpunt, maar een gezamenlijk vertrekpunt. Een agenda voor de komende jaren, waarin we werken aan sterke dorpen, een gezonde economie, zorg voor elkaar en een duurzame leefomgeving.

1. Wonen

Een leefbaar Leudal begint met voldoende en passende woningen. De realisatie van woningen in alle kernen heeft daarom absolute prioriteit. Daarnaast zetten we ook in op het versnellen van de woningbouw. We kiezen voor een proactieve en daadkrachtige aanpak, waarbij we sturen op tempo, betaalbaarheid en kwaliteit.

We realiseren woningen, via zowel inbreiding als uitbreiding aan de randen van dorpen. Waar nodig zetten we actief grondbeleid in om ontwikkelingen te versnellen en regie te houden. Daarbij beperken we ons niet tot bestaande mogelijkheden, maar gaan we actief op zoek naar en ondersteunen we kansrijke en innovatieve projecten die bijdragen aan versnelling van de woningbouwopgave waarbij we ook kijken naar vernieuwende woonvormen en maatwerkoplossingen (bijv. premantelzorg).

Bouwen in alle kernen, met aandacht voor de behoefte van iedere kern. Starters, jonge gezinnen en ouderen moeten de mogelijkheid hebben om in hun eigen dorp te blijven wonen. Daarom zetten we nadrukkelijk in op doorstroming, op betaalbare en op levensloopbestendige woningen. Op lange termijn willen we aantrekkelijk blijven voor jonge gezinnen.

De gemeente neemt een proactieve rol. We durven keuzes te maken en tonen bestuurlijk lef: we maken woningbouw mogelijk, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om dat niet te doen. Tegelijkertijd blijven we realistisch over externe factoren die invloed hebben op de woningbouw, zoals netcongestie en veranderende marktomstandigheden.

Ook in regionaal verband nemen we onze verantwoordelijkheid. We pakken onze rol richting de regio actief op om woningbouw te versnellen en de positie van Leudal te versterken.

Netcongestie mag geen rem zijn op de woningbouwopgave in Leudal. Daarom moedigen wij innovatieve- en duurzame energieconcepten aan die bijdragen aan versnelling van de woningbouw en een toekomstbestendige energietransitie.

2. Aantrekkelijke leefomgeving

Een aantrekkelijke leefomgeving vormt de basis voor leefbare dorpen. Inwoners moeten zich prettig voelen in hun eigen straat, buurt en kern. Daarom investeren we in een openbare ruimte die schoon, veilig, toegankelijk en goed onderhouden is.

De openbare ruimte zien we niet als een kostenpost, maar als een investering in aantrekkelijke en uitnodigende dorpen. Een goed ingerichte omgeving biedt ruimte voor ontmoeting, beweging en ontspanning. Ontspanning dichtbij huis blijft daarbij het uitgangspunt: een ommetje in het groen, een speeltuin om de hoek of een sportveld in de wijk.

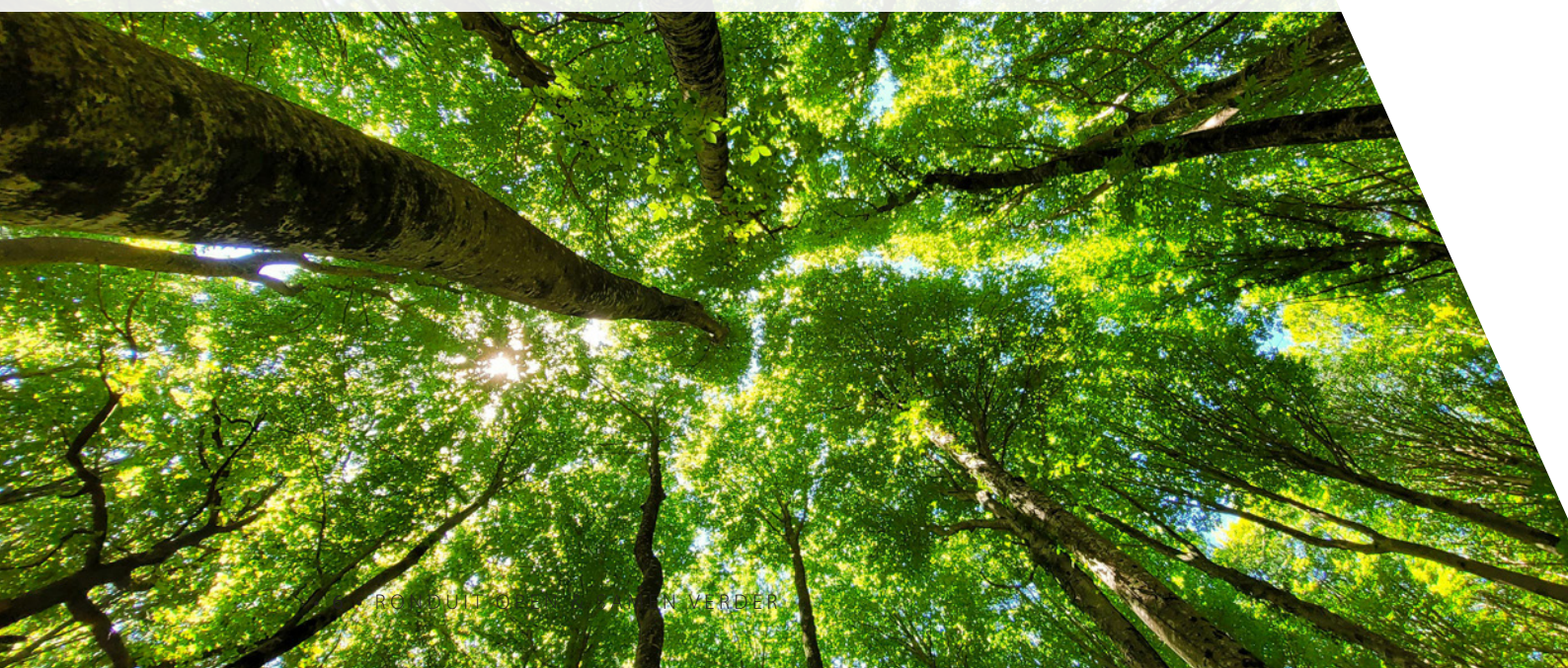
We houden vast aan onderhoudsniveau B ¹ als realistische en verantwoorde basis voor de hele gemeente. Daarbij sturen we nadrukkelijker op het daadwerkelijk behalen van dit kwaliteitsniveau. Tegelijk kiezen we ervoor om gericht accenten te leggen. Op plekken waar de leefbaarheid onder druk staat of waar extra inzet zichtbaar verschil maakt, voeren we incidenteel extra onderhoud uit.

¹ Onderhoudsniveau B is het standaard kwaliteitsniveau voor de openbare ruimte dat door de meeste Nederlandse gemeenten wordt gehanteerd. Het staat voor verzorgd en functioneel, waarbij de nadruk ligt op een nette uitstraling tegen beheersbare kosten. De openbare ruimte is veilig en heel, maar niet smetteloos

We zorgen voor voldoende budget voor het realiseren van inhaalrondes om achterstanden weg te werken. Samen met onze inwoners bepalen we prioriteiten. We geven ruimte aan initiatieven en maken het mogelijk dat inwoners zelf bijdragen aan het beheer van openbaar groen. Goede voorbeelden uit de praktijk laten zien dat samenwerking tussen inwoners en gemeente leidt tot betere en meer gedragen resultaten. Ook dorpsraden kunnen hier een waardevolle rol spelen.

Ook zetten we in op vergroening van de openbare ruimte, bijvoorbeeld door pleinen en straten groener in te richten. Dit draagt niet alleen bij aan de uitstraling van dorpen, maar ook aan klimaatbestendigheid en leefkwaliteit. Bomen hebben een belangrijke waarde en gezonde bomen worden in beginsel niet gekapt, maar het wel of niet behouden van bomen op bepaalde plekken nemen we mee in de afweging van belangen.

We kiezen voor een betaalbare preventieve aanpak van onderhoud aan wegen en openbare voorzieningen. Door tijdig in te grijpen voorkomen we grotere problemen en hogere kosten op de lange termijn. Daarbij houden we speciale aandacht voor verbindingswegen en belangrijke ontsluitingsroutes binnen de gemeente.

3. Verbindingen

3.1 **Verbinding – accommodaties**

Verenigingen vormen het hart van onze dorpen. Ze zorgen voor ontmoeting, beweging, cultuur en onderlinge verbondenheid. Een sterk verenigingsleven is onmisbaar voor de leefbaarheid in Leudal.

De afgelopen periode is er een nieuw accommodatiebeleid vastgesteld, met als doel meer duidelijkheid en gelijke behandeling. Die basis laten we in stand. Tegelijkertijd hebben we zorgen dat een stringente uitvoering van dit beleid tot ongewenste ongelijkheid kan leiden.

We corrigeren situaties waarin sprake is van onevenredige kostenstijgingen voor verenigingen. Daarbij hebben we nadrukkelijk oog voor de betaalbaarheid voor leden en de toegankelijkheid van verenigingen.

Samen met verenigingen werken we aan een toekomstperspectief voor sport- en gemeenschapsaccommodaties. Daarbij kijken we niet alleen naar behoud, maar ook naar een efficiënter gebruik van voorzieningen. Het verminderen van het aantal accommodaties kan daarbij, waar logisch en zorgvuldig afgewogen, onderdeel zijn van de oplossing.

We zetten in op beter gebruik van bestaande accommodaties door samenwerking te stimuleren en multifunctioneel gebruik te bevorderen. Accommodaties moeten zoveel mogelijk het hele jaar door en door meerdere gebruikers benut worden.

Waar mogelijk en door gebruikers gewenst, dragen we accommodaties over. Daarmee krijgen gebruikers/verenigingen meer verantwoordelijkheid en zeggenschap over hun eigen voorzieningen. Dit vergroot de betrokkenheid en maakt verenigingen minder afhankelijk van politieke keuzes.

De gemeente blijft daarbij een betrouwbare partner, die ondersteunt waar nodig en zorgt voor duidelijke en eerlijke afspraken.

De raad van Leudal heeft unaniem ingestemd met de realisatie van het nieuwe gemeenschapshuis ² voor Neeritter op de locatie van de voormalige basisschool. Dat gaan we deze periode dan ook uitvoeren. Voor het nieuwe gemeenschapshuis in Neeritter geldt dat we aansluiten bij de afspraken die destijds zijn gemaakt. We vinden het belangrijk dat lopende trajecten op een eerlijke en consistente manier worden afgerond. Daarom wordt dit initiatief beoordeeld volgens de kaders die golden op het moment van het indienen van het plan, en wordt het niet getoetst aan nieuw beleid dat later is vastgesteld. Hiermee voorkomen we ongelijkheid ten opzichte van andere gemeenschapshuizen en doen we recht aan gemaakte afspraken. We passen de begroting aan op het besluit van de raad en we houden daarbij rekening met kostenstijgingen die hun oorzaak vinden in de bouwkosten.

² Conform het geamendeerde (sub) raadsvoorstel.

3.2 **Verbinding – scholen en jeugd**

De jeugd heeft de toekomst en verdient alle ruimte om zich te ontwikkelen. Goed onderwijs en een sterke positie van jongeren in onze samenleving zijn daarom van groot belang. We blijven investeren in de kwaliteit van het onderwijs, zoals vastgelegd in het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor passende en toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Tegelijkertijd houden we oog voor de betaalbaarheid en uitvoerbaarheid van deze plannen.

We kijken kritisch naar het IHP en onderzoeken waar besparingen mogelijk zijn, zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit. Daarbij denken we aan het faseren van projecten, het spreiden van investeringen in de tijd en het waar mogelijk verlengen van afschrijvingstermijnen. Zo zorgen we voor een evenwichtige verdeling van lasten, zowel nu als in de toekomst.

De betrokkenheid van jongeren vinden we essentieel. Met een jongerenraad en een jeugdburgemeester geven we jongeren een stem in het gemeentelijk beleid. We blijven deze initiatieven ondersteunen en versterken, zodat jongeren actief kunnen meedenken en meedoen.

We zetten in op het versterken van onderwijs en kinderopvang vanuit de overtuiging dat gelijke kansen beginnen met een sterke basis.

Kleinschaligheid zien wij als kracht, het versterkt de leefbaarheid en de gemeenschapszin. Een school is de spil in het dorp door de sterke band met de lokale gemeenschap en de betrokkenheid van ouders. Voortgezet onderwijs moet behouden blijven voor Leudal. Dit dient goed en veilig bereikbaar te zijn.

We continueren de goede samenwerking met bibliotheken en kinderopvang. We stimuleren de ontwikkeling naar integrale kindcentra's en versterking van LEA (lokale educatieve agenda). Een soepele overgang tussen kinderopvang, voorschool, basisschool en vervolgonderwijs is essentieel. Ieder kind verdient een zo goed mogelijke start in het onderwijs waarbij het kind in beeld is en blijft.

We blijven investeren in scholen, mensen en samenwerking zodat ieder kind een kansrijke start/ontwikkeling verdient.

3.3 **Verbinding – ouderen en ontmoeting**

Een leefbaar Leudal is een gemeente waar inwoners prettig ouder kunnen worden en volwaardig blijven deelnemen aan de samenleving. Met de toenemende vergrijzing en de uitstroom van jongeren vraagt dit om een gerichte en toekomstbestendige aanpak.

Wij zien vergrijzing niet als een probleem, maar juist als een kans. Senioren beschikken over veel kennis, ervaring en betrokkenheid die van grote waarde zijn voor onze gemeenschap. We willen deze kracht beter benutten en versterken.

Samen met onze partners werken we aan:

- het versterken van de onderlinge verbinding tussen seniorenverenigingen
- het bevorderen van samenwerking en kennisdeling
- het ondersteunen van initiatieven die bijdragen aan ontmoeting en actief meedoen

We zetten in op toegankelijke ontmoetingsplekken in alle kernen waar ouderen elkaar kunnen blijven ontmoeten. Dit draagt bij aan het voorkomen van eenzaamheid en het versterken van sociale netwerken.

Daarnaast zorgen we ervoor dat beleid rondom wonen, zorg en welzijn beter op elkaar aansluit. Ondersteuning moet dichtbij, herkenbaar en laagdrempelig zijn, met oog voor de behoeften van ouderen en mantelzorgers.

We willen structureel in gesprek blijven met vertegenwoordigers van ouderen, zodat hun stem goed wordt meegenomen in beleid en uitvoering. Op die manier bouwen we samen aan een gemeente waarin iedereen, ongeacht leeftijd, mee kan blijven doen.

4. Duurzaamheid en energie

We kiezen voor een stapsgewijze en samenhangende aanpak van de energietransitie (de energieladder).

De eerste stap is energiebesparing. Wat we niet verbruiken, hoeven we ook niet op te wekken. Daarom zetten we bestaande initiatieven voort, zoals de energiebespaarbrigade en subsidies voor isolatie. We stimuleren daarbij ook het gebruik van biobased materialen.

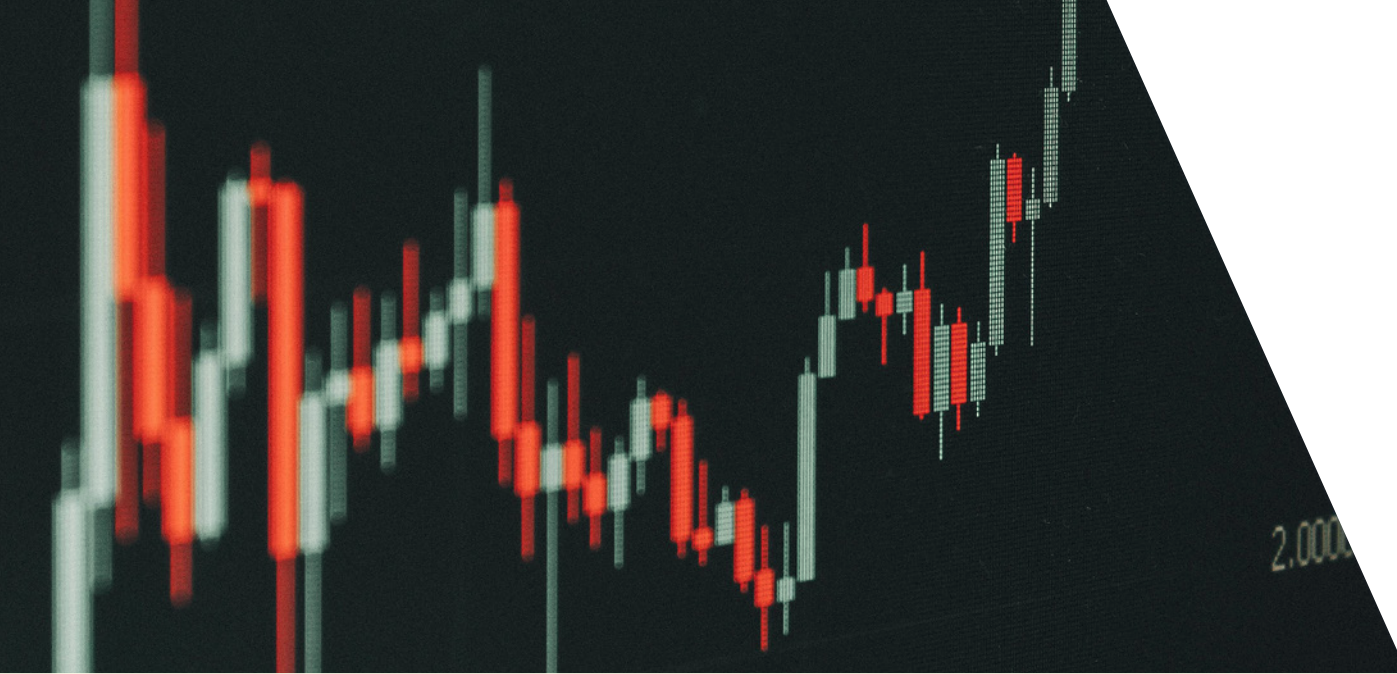
Vervolgens zetten we in op kleinschalige en lokale opwekking van energie. Initiatieven van inwoners en coöperaties krijgen de ruimte, waarbij lokaal eigendom het uitgangspunt is. Zo blijven opbrengsten in de gemeenschap en vergroten we het draagvlak.

Grootschalige opwekking, zoals zonneweides en windturbines, is alleen mogelijk wanneer deze past in het landschap en kan rekenen op aantoonbaar draagvlak vanuit de omgeving. Zonder steun van inwoners worden dergelijke projecten niet gerealiseerd. In specifieke gevallen kan opwekking onderdeel zijn van bredere ontwikkelingen, zoals woningbouw, mits zorgvuldig ingepast en afgestemd met de omgeving. We werken als gemeente energiegemeenschappen verder uit. Zo blijven we zelf de baas en landen de baten in de omgeving. We blijven ons in de regio inzetten voor een eerlijke verdeling (RES).

Uitbreiding en verzwaring van het elektriciteitsnet is van de allerhoogste prioriteit en cruciaal voor onze andere ambities.

Groen gas is een van de innovaties die mogelijk voor Leudal een van de oplossingen gaat zijn waar het gaat om de zoektocht naar andere energiebronnen.

Opslag o.a. via batterijen wordt de komende jaren belangrijk met het oog op leveringszekerheid en betaalbaarheid. We beperken de eisen voor vergunningen, technische inpasbaarheid is leidend.

5. Economie en ondernemen

Een goed ondernemingsklimaat is essentieel voor bruisende en leefbare dorpen in Leudal. Ondernemers moeten de ruimte krijgen om te ondernemen, te groeien en vaart te maken, waarbij de gemeente actief het gesprek aangaat met ondernemers om kansen voor startende en gevestigde bedrijven te onderzoeken. Het behoud van basisvoorzieningen is belangrijk. Waar deze steeds dreigen te verdwijnen ondersteunen we duurzame vormen: zoals coöperatieve dorpswinkels.

Met kleine aanpassingen in de centra kan de omgeving ondernemersvriendelijker worden ingericht en aantrekkelijker voor winkelend publiek, waarbij we leren van succesvolle voorbeelden uit omliggende gemeenten.

Tegelijkertijd stimuleren we lokale werkgelegenheid, zorgen we voor goede verbindingen naar economische centra zoals Brainport en Chemelot, en maken we bij ruimtelijke plannen bewust plek voor ondernemen, infrastructuur en duurzame energie. Het vasthouden van talent en het versterken van de band tussen onderwijs en bedrijfsleven, samen met onze buurgemeenten, blijft daarbij een prioriteit.

Zevenellen is en blijft een industrieterrein. We willen voorkomen dat naast de positieve mogelijkheden er bedrijvigheid komt die de gezondheid en leefbaarheid schaadt. We zullen dus de ontwikkeling bij Zevenellen kritisch blijven volgen. Eventueel afgegeven vergunningen zullen we respecteren, maar ook controleren. We zetten ons maximaal in om overlast voor de omgeving te beperken. Dat doen we onder andere via een streng handhavingsprotocol en een optimale ontsluiting.

Onze havens verdienen meer aandacht. Optimaal gebruik van de binnenhaven van Zevenellen biedt een efficiënt alternatief en ontlast wegen en buurten. De toeristische potentie van de plezierhavens in Buggenum en Neer wordt nu onvoldoende benut.

Toekomstige uitbreiding van bedrijventerreinen zien we nabij de bestaande terreinen bij Kelpen-Oler en Ittervoort. De kleinere terreinen aan de randen van dorpen transformeren we naar woon-werk omgevingen waar beide functies elkaar niet bijten maar juist versterken.

6. Verkeer(verkeersveiligheid) en Vervoer

Een goed bereikbare en verkeersveilige gemeente is essentieel voor de leefbaarheid van onze kernen en de bereikbaarheid van voorzieningen, scholen en bedrijven. Iedereen, en zeker onze jeugd, moet zich veilig te voet en per fiets kunnen verplaatsen. Daarom zetten we bij reconstructies in op veilige, duidelijke en toekomstbestendige verkeersoplossingen: veilig binnen de kern en bereikbaar buiten de kern.

Verkeersveiligheid binnen de kernen krijgt nadrukkelijk prioriteit. We willen de snelheid in woonkernen verlagen waar dat nodig is en zorgen voor duidelijke en consistente verkeersregels in alle dorpen. We zetten in op het zo veel mogelijk weren van (doorgaand) vrachtverkeer uit de kernen door duidelijke routes, slimme bebording en goed overleg met ondernemers.

Speciale aandacht gaat uit naar veilige fiets- en schoolroutes. We investeren in betere fietsvoorzieningen en toegankelijke infrastructuur voor alle gebruikers. Daarbij zetten we in op veilige verbindingen tussen de kernen en onderzoeken we kansen voor projecten zoals de fietsbrug bij Buggenum.

Ook openbaar vervoer blijft een belangrijk aandachtspunt. We blijven richting provincie en vervoerspartners lobbyen voor goede busverbindingen, toegankelijke haltes en verbeterde verbindingen tussen de dorpen.

De bereikbaarheid van Leudal over de weg blijft van groot belang. Daarom blijven we inzetten op verbeteringen aan de N280 en een goede ontsluiting van onze kernen. Ook blijven we de lobby voortzetten voor een treinstation ter versterking van de regionale bereikbaarheid en economische ontwikkeling van Leudal.

7. Recreatie en toerisme

De gemeente Leudal is een groene en gastvrije gemeente met een sterke aantrekkingskracht voor inwoners, bezoekers en ondernemers. We behouden onze aantrekkelijke wandel-, fiets- en ruiterroutes die de kernen, natuurgebieden en cultuurhistorische locaties met elkaar verbinden en het recreatief profiel van Leudal versterken door samenwerking met lokale ondernemers, verenigingen en regionale partners. Recreatie (in het buitengebied) kenmerkt zich door de kernwaarden rust, ruimte en groen. We zijn onderscheidend op thema's als natuurbeleving, landschap en voedsel. We maken daarbij een koppeling met andere beleidsvelden zoals recreatie bij agrarische bedrijven. Cultuurhistorie, erfgoed en evenementen ondersteunen we actief als onderdeel van het toeristisch aanbod.

Toerisme moet bijdragen aan een vitale gemeente waarin inwoners trots zijn op hun omgeving en bezoekers zich welkom voelen. Op aangewezen plekken in de dorpen maken we de transformatie naar recreatie en horeca makkelijker, zo houden we onze dorpen bruisend. (Dag)recreatie is daarbij niet alleen een manier om bezoekers en bestedingen aan te trekken maar helpt ook bij het in stand houden van onze voorzieningen.

8. Sociaal domein

Leudal staat voor grote uitdagingen in het sociaal domein. De vraag naar zorg neemt toe, gezinnen lopen vast in ingewikkelde systemen en steeds meer inwoners ervaren druk door financiële zorgen, eenzaamheid of gebrek aan passende ondersteuning. Tegelijkertijd zien we dat inwoners, vrijwilligers, verenigingen en professionals juist enorm veel kracht en betrokkenheid in onze dorpen laten zien.

Samen Verder en Ronduit Open kiezen daarom voor een sociaal beleid dat dichtbij inwoners staat. Niet het systeem, maar de mens staat centraal.

Goede ondersteuning begint met herkenbare gezichten, korte lijnen en hulp die aansluit bij het dagelijks leven van inwoners. Daarbij kijken we integraal naar vraagstukken rondom zorg, werk, jeugd, schulden, wonen en participatie. Problemen staan immers nooit op zichzelf.

Onze doelen

1. Eén herkenbaar en toegankelijk sociaal loket

Inwoners moeten sneller en eenvoudiger geholpen worden. Daarom verkennen we de mogelijkheid om te werken vanuit één duidelijk gemeentelijk aanspreekpunt voor vragen over jeugdzorg, WMO, participatie, welzijn en ondersteuning.

2. Minder bureaucratie, meer vertrouwen

Professionals moeten tijd hebben voor mensen, niet voor papierwerk. Waar mogelijk en betaalbaar verminderen we administratieve lasten en geven ruimte aan maatwerk en vakmanschap.

3. Meer grip op kwaliteit en kosten van zorg

We willen voorkomen dat goede lokale zorg verdwijnt door complexe aanbestedingen of marktwerking. Daarom onderzoeken we nieuwe, lokale vormen van samenwerking en organisatie. Daarbij kijken we kritisch naar wat we reëel van een gemeente mogen verwachten.

4. Meer preventie en vroegsignalering

Voorkomen is beter dan genezen. Problemen moeten eerder in beeld komen, zodat zware en dure zorg vaker voorkomen kan worden.

5. Iedereen moet mee kunnen doen

Of het nu gaat om jongeren, ouderen, mensen met een beperking of inwoners met financiële zorgen: iedereen verdient de kans om volwaardig deel te nemen aan de samenleving.

Concrete acties

JEUGD & GEZINNEN

Wij willen dat gezinnen sneller passende ondersteuning krijgen en niet verdwalen tussen instanties.

Daarom gaan we:

- met een kritische blik kijken naar het CJG³, waarbij we onderzoeken of ondersteuning voor jeugd en gezinnen effectiever kan door een eigen gemeentelijk jeugd en WMO-team, waarin kennis ervaring en besluitvorming samenkomen;
- administratieve lasten voor jeugdzorgaanbieders verminderen;
- meer inzetten op vroegsignalering via scholen, verenigingen, huisartsen en kinderopvang;
- lef tonen in inkoop van zorg;
- naast de reguliere inkoop ruimte creëren voor een eigen, lokale manier van organiseren.

³ Centrum voor Jeugd en Gezin.

Dit geeft meer grip op kwaliteit, continuïteit en kosten en voorkomt dat goede zorg verdwijnt door aanbestedingsregels.

ZORG & WMO

Ondersteuning moet dichtbij, begrijpelijk en betrouwbaar zijn.

Inwoners die zorg nodig hebben helpen we, dit doen we vanuit vertrouwen. Ondanks de complexiteit moet de zorg er zijn voor de mensen, niet voor de systemen.

In het sociaal domein zien we dat regels, aanbestedingen en versnippering soms in de weg staan van wat echt nodig is. Dat kan en moet anders.

Daarom gaan we:

- mantelzorgondersteuning verbeteren;
- laagdrempelige ontmoetingsplekken behouden;
- dorpsinitiatieven en vrijwilligersorganisaties actief ondersteunen;
- investeren in ontmoeting en activiteiten tegen eenzaamheid;
- meer inzetten op praktische ondersteuning en maatwerk;
- WMO-aanvragen efficiënter behandelen.

^{4.} JEP Veendam
en Hendig Peel en Maas.

Daarnaast onderzoeken we hoe we meer lokale regie kunnen organiseren binnen zorg en ondersteuning ^{4.}. Niet om systemen groter te maken, maar juist om ondersteuning persoonlijker, efficiënter en beter betaalbaar te houden.

PARTICIPATIE & ONTWIKKELING

Iedere inwoner heeft talenten en mogelijkheden. Daarom kijken we niet naar beperkingen, maar naar kansen. Werk en participatie geven niet alleen inkomen, maar ook eigenwaarde en verbinding.

Wij willen:

- het Mens Ontwikkelbedrijf (MOB) verder versterken;
- meer samenwerking tussen gemeente, ondernemers, onderwijs en maatschappelijke organisaties en inwoners zelf;
- meer werk- en ontwikkelplekken creëren voor inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt;
- jongeren beter begeleiden richting werk of opleiding.
- meer aandacht voor praktische vaardigheden en ontwikkeling.

ARMOEDE & SCHULDEN

Armoede mag in Leudal niet verborgen blijven achter schaamte of ingewikkelde regels.

Daarom zetten wij in op:

- één helder aanspreekpunt voor financiële ondersteuning;
- actieve signalering van armoede via scholen, huisartsen en maatschappelijke partners;
- regelingen die begrijpelijk en toegankelijk zijn;
- huidige schuldhulpverlening tegen het licht houden en onderzoeken wat meest efficiënte werkwijze zou kunnen zijn.;
- ondersteuning voor kinderen op het gebied van sport, cultuur en onderwijs;
- meer vertrouwen en minder wantrouwen richting inwoners;
- onderzoeken of een sociaal boekhouder meerwaarde heeft voor sociaal domein.

Wij willen een gemeente waarin mensen geholpen worden vóórdat problemen ontsporen.

9. Buitengebied en landbouw

9.1 Inleiding

Leudal is een plattelandsgemeente met een groot en waardevol buitengebied. Natuur, landbouw en landschap vormen samen de identiteit van onze gemeente. Het is een gebied waar gewerkt, gewoon en gerecreëerd wordt. We gaan verder aan de slag met de door de raad vastgestelde omgevingsvisie.

Voor Ronduit Open en Samen Verder staat voorop dat we deze kwaliteiten behouden én versterken. Dat vraagt om een zorgvuldige balans tussen agrarische bedrijvigheid, natuur, energie en leefomgeving.

9.2 Balans tussen landbouw en natuur

We kiezen nadrukkelijk voor een buitengebied waarin landbouw en natuur elkaar versterken in plaats van verdringen. De agrarische sector is een belangrijke economische drager én medevormgever van het landschap.

We zetten in op:

- een herkenbaar en afwisselend buitengebied;
- behoud en herstel van landschapselementen zoals houtwallen, bomenrijen en groene overgangen;
- versterking van biodiversiteit en landschapskwaliteit .

Landschapsbeheer zien we als een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarbij agrariërs een belangrijke rol spelen. Daar hoort ook een eerlijke vergoeding bij.

9.3 Toekomstbestendige landbouw

De agrarische sector staat voor grote veranderingen. We willen onze boeren ondersteunen bij het maken van toekomstbestendige keuzes.

Daarbij richten we ons op:

- innovatie en verduurzaming;
- verbreding van activiteiten, zoals recreatie, zorg of korte ketens;
- ondersteuning van zowel blijvers als stoppers.

We helpen agrariërs bij het transformeren van hun bedrijf en bieden begeleiding aan opvolgers. Tegelijk zorgen we voor duidelijkheid door landelijke en provinciale regels goed en consequent toe te passen, daarbij zijn we terughoudend met het toepassen van aanvullende regels. Nieuwe ontwikkelingen moeten passen bij de omgeving en mogen andere functies niet onnodig beperken.

Extensieve bedrijfsmodellen als biologisch of voedselbossen proberen we dicht bij de dorpen te organiseren. Zo is er naast het produceren van voedsel een gepaste overgang van dorp naar buitengebied en is er plaats voor educatie en recreatie.

Als overheid jagen we de productie van organische bouwmaterialen aan door de teelt van deze gewassen op gemeentelijke pachtgronden te stimuleren via subsidies. We gebruiken het bij het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed en stimuleren het bij aanbestedingen.

Arbeidsmigranten komen naar Leudal om werk te verrichten waar wij onvoldoende mensen voor beschikbaar hebben. Zij moeten volwaardig mee kunnen doen in de samenleving en ook dient de huisvesting adequaat te zijn. We hanteren een Zero-tolerance beleid voor slechte of onveilige huisvesting. Daarbij sturen we ook op een correcte registratie en monitoring.

9.4 Ruimte voor ontwikkeling en kwaliteit

We geven ruimte aan nieuwe initiatieven in het buitengebied, mits deze bijdragen aan kwaliteit en in balans zijn met de omgeving.

Dat betekent onder andere:

stimuleren van streekproducten en korte ketens
ruimte voor kleinschalige verkoop, zoals boerderijwinkels
mogelijkheden voor nieuwe concepten, zoals innovatieve landbouw en circulaire toepassingen

Op plekken waar agrarische bebouwing vrijkomt, zoeken we naar passende herbestemming. Wanneer dat niet mogelijk is, zetten we in op sloop om verrommeling tegen te gaan en de kwaliteit van het landschap te behouden. Ook blijven we aandacht hebben voor de positieve effecten van mogelijke verplaatsingen.

10. Dienstverlening

10.1 Inleiding

De gemeente is er voor haar inwoners en ondernemers. Dienstverlening moet daarom vanzelfsprekend goed zijn: duidelijk, tijdig, toegankelijk en betrouwbaar.

Wij kiezen voor een gemeente die dichtbij de burgers en ondernemers staat. We zeggen wat we doen en doen wat we zeggen. Daarbij hoort ook dat “nee” een antwoord kan zijn, mits duidelijk uitgelegd.

10.2 Menselijke maat en duidelijke communicatie

We zorgen voor een laagdrempelige en begrijpelijke dienstverlening. Inwoners en ondernemers moeten weten waar ze aan toe zijn.

Dat betekent:

- duidelijke communicatie aan de voorkant over mogelijkheden en beperkingen;
- begrijpelijke taal in brieven en besluiten;
- één duidelijk aanspreekpunt waar mogelijk.

We werken vanuit vertrouwen en niet vanuit wantrouwen. We voorkomen onnodige regels en zoeken naar oplossingen die passen bij de situatie van inwoners en ondernemers.

We houden extra rekening met inwoners die minder digitaal vaardig zijn. Persoonlijk contact (balie, telefoon) blijft beschikbaar. Ook benaderen en informeren we inwoners waar nodig actief.

10.3 **Snelle en betrouwbare afhandeling**

We maken dienstverlening concreet en meetbaar. We stellen duidelijke normen voor bereikbaarheid en afhandeling:

- snelle bevestiging van meldingen en aanvragen;
- duidelijke reactietermijnen;
- tijdige besluitvorming binnen afgesproken termijnen.

We starten met een nulmeting van de dienstverlening en werken met meetbare doelstellingen om de kwaliteit structureel te verbeteren.

Afspraken worden nagekomen. Alleen bij hoge uitzondering komen we terug op genomen besluiten.

10.4 **Organisatiebreed verbeteren**

Dienstverlening is geen taak van één afdeling, maar van de hele organisatie. Daarom:

- maken we dienstverlening een vast onderdeel van sturing en beoordeling;
- nemen we concrete KPI's op, zoals afhandelingstermijnen en klanttevredenheid;
- trainen we medewerkers in klantgericht werken.

We vragen actief feedback van inwoners en ondernemers en gebruiken deze om onze dienstverlening continu te verbeteren.

10.5 **Actieve en toegankelijke gemeente**

We zijn een bereikbare en aanspreekbare gemeente:

- wethouders en medewerkers zijn zichtbaar en benaderbaar;
- inwoners en ondernemers worden actief geïnformeerd over ontwikkelingen;
- we communiceren proactief, niet alleen reactief.

11. Financiën

11.1 Inleiding

Een gezonde financiële basis is essentieel om onze ambities waar te maken. Ronduit Open en Samen Verder kiezen voor een verantwoord en doelmatig financieel beleid, waarbij we zorgvuldig omgaan met het geld van inwoners en ondernemers.

Daarbij maken we duidelijke keuzes: middelen worden in de eerste plaats ingezet voor zichtbaar resultaat dat bijdraagt aan de leefbaarheid van onze gemeente.

11.2 Lastenontwikkeling en OZB

De lasten voor inwoners en ondernemers zijn de afgelopen jaren fors gestegen, onder andere door stijgingen van de afvalstoffenheffing en de OZB. Dat heeft directe impact.

We voorkomen schoksgewijze stijgingen in de toekomst door tijdig en verantwoord bij te sturen. We stellen 5 miljoen euro via een reserve beschikbaar van het overschot 2025 voor teruggave (lastenverlichting) aan onze burgers.

Tegelijk erkennen we dat de ontwikkeling van de OZB niet los kan worden gezien van:

- de systematiek van het gemeentefonds;
- indexatie (prijsontwikkeling);
- en de meerjarige financiële positie van de gemeente.

Het structureel verhogen of verlagen van de OZB heeft daardoor een opstapelend effect op de meerjarenbegroting. Het volledig loslaten van de jaarlijkse stijging leidt op termijn tot structurele tekorten en kan ingrijpende maatregelen noodzakelijk maken.

Daarom kiezen we voor een zorgvuldige en realistische lijn:

- we zijn terughoudend met verdere lastenverzwaring;
- we toetsen jaarlijks of de stijging van de OZB noodzakelijk en uitlegbaar is;
- we betrekken hierbij de ontwikkeling van de WOZ-waarden.

We geven geen harde garanties voor belastingverlaging. Wel spreken we af dat: bij financiële ruimte lastenverlichting nadrukkelijk wordt afgewogen overschotten óf worden ingezet voor lastenverlichting óf gericht gekoppeld aan specifieke doelen in de toekomst.

11.3 **Grip op kosten en organisatie**

We vergroten de grip op onze uitgaven door de begroting actief door te lichten en intern te zoeken naar besparingsmogelijkheden.

We besteden bijzondere aandacht aan de kosten van samenwerkingsverbanden, zoals GR Maasland. We willen:

- beter inzicht in kostenontwikkelingen;
- meer invloed op besluitvorming;
- en scherpere sturing op efficiency.

11.4 **Afval: realisme en betaalbaarheid**

De kosten voor afvalinzameling en -verwerking zijn de afgelopen jaren sterk gestegen. Tegelijk is de huidige dienstverlening kwalitatief goed en efficiënt ingericht.

We erkennen dat:

- keuzes in inzameling directe gevolgen hebben voor kosten én dienstverlening;
- alternatieven (zoals centrale inzameling) kostenvoordelen kunnen hebben, maar ook risico's kennen op het gebied van kwaliteit, vervuiling en leefbaarheid;
- externe factoren zoals energieprijzen een grote rol spelen.

Daarom kiezen we voor een realistische aanpak:

- we onderzoeken actief hoe kostenstijgingen kunnen worden beperkt ;
- we bekijken zowel inzameling als verwerking;
- we nemen de effecten op inwoners en leefomgeving expliciet mee.

We kijken vooruit naar nieuwe contracten en onderzoeken innovatieve vormen van aanbesteden om kosten te beheersen.

Het principe blijft:

goed gedrag wordt beloond — wie minder afval produceert, moet daar voordeel van hebben.

Daarnaast pakken we praktische knelpunten aan, zoals de overlast van PMD-zakken in het straatbeeld.

11.5 **Transparantie en vertrouwen**

Inwoners moeten kunnen volgen waar hun geld naartoe gaat en waarom keuzes worden gemaakt.

We zorgen via een dashboard voor:

- heldere en toegankelijke communicatie;
- inzicht in lasten en bestedingen;
- een voorspelbare financiële koers.

